

Odotukset RDA:ta tukeville tietomalleille

Kansalliskirjasto, Kuvailusääntöpalvelu
10.5.2019

Sisällölliset odotukset

RDA:n (Resource Description and Access) mukaista kuvailua tukevan tietomallin pitää mahdollistaa RDA:n entiteettien täydellinen kuvailu (ks. <http://access.rdatoolkit.org/>). Kaikki RDA:n entiteetit ja elementit on oltava mahdollista tallentaa tietomalliin erikseen, jolloin niihin on mahdollista kohdistaa hallinnollista metatietoa.

Tietomallin pitää tukea RDA Registryn (<https://www.rdaregistry.info/>) sanastoihin sisältyviä RDA-entiteettisidonnaisia elementtejä ja kuvailussa tallennettavia arvoja. RDA:n määrittelemä elementtien hierarkkisuus on huomioitava tietomallin rakenteessa.

Tietomallissa on huomioitava myös RDA:n määrittelemät entiteettien väliset kardinaalisuudet. Seuraavat suhde-elementit (ml. suppeammat elementit) eivät ole toistettavissa:

- Ekspression edustama teos (work expressed)
- Kappaleen edustama manifestaatio (manifestation exemplified)
- RDA-entiteetin nimitys RDA-entiteetille (appellation of RDA entity of)

Yhteentoimivuusodotukset

Jos tietomallilla on sen entiteettejä, elementtejä ja arvoja määrittelevä sanasto, on tämän sanaston ja RDA Registryn termien välille muodostettava mappaus eli vastaavuudet.

Tietomallin on tuettava myös kaikkia muita RDA:n mukaisessa kuvailussa tarvittavia sanastoja.

Tietomallin yhteyteen on määriteltävä vastaavuudet yleisimpiin tietomalleihin (mm. schema.orgiin, Dublin Coreen, ONIXiin, MARCIin ja BIBFRAMEen) metatietojen vaihtokelpoisuuden varmistamiseksi.

Rakenteelliset odotukset

Triple store -tyyppinen järjestelmän sisäinen tietomalli tukee parhaiten RDA:n mukaisen kuvailun vaatimuksia. Tällaisen tietomallin on toteutettava linkitetyn datan toiminnallisuuksia eli RDF-määrittäjiä (Resource Description Framework).

Tietomallin rakenteen on oltava joustava, jotta siihen voi sisällyttää RDA:n elementtien lisäksi paikallisia elementtejä ja jotta sitä voi helposti laajentaa RDA:n uudistuessa.

Odotukset kuvailukäyttöliittymälle

Käyttöliittymän on toteutettava RDA:n oheen tuotettujen soveltamisprofiilien määritykset elementtien pakollisuudesta ja toistettavuudesta.

Käyttöliittymän on ilmennettävä RDA:n mukaista tietomallia ja siihen oleellisesti kuuluvaa entiteetti-relaatorakennetta.

Kehitystasot

- 1: mahdollistaa RDA-ohjeiden mukaisen kuvailun (esim. nykyinen MARC-kuvailu)
- 2: lisäksi sisällyttää tietomalliin RDA-elementit ja -määrittymät (esim. relaatiotietokanta)
- 3: lisäksi tukee RDA:n entiteetti-relaatorakennetta
- 4: lisäksi tukee linkitetyn datan tuotantoympäristö (esim. triple-rakenne)

RDA-kuvailu

Perinteinen ympäristö

Avoimen linkitetyn datan ympäristö

